

Ramazan dışında herhangi bir orucu bozunca kefarete gerekir mi?

Soru: Ramazan dışında herhangi bir orucu bozunca kefarete gerekir mi?

Cevap

Ramazan dışında nafile bir oruca başlayan kimsenin özürsüz olarak orucunu bozabileceği noktasında fukahâ ihtilaf etmiş; Haskefî¹ ve el-Mergînânî'nin² de içinde bulunduğu alimler başlanılan nafile orucun özürsüz bozulmasının caiz olmadığını, İbnü'l-Hümâm³ ise caiz olduğunu ifade etmiştir. Her halükarda bu kimseye bozduğu oruca bedel olarak bir gün oruç tutması gerekir.⁴

Kişi Ramazan ayı dışında hangi tür orucu tutuyor olursa olsun onu kasten bozması durumunda Ramazan'ın aksine yalnızca bir gün kaza eder.⁵ Zira Ramazan'da orucunu kasten bozana kefarete gerekmesinin sebebi hem Allah Rasûlü'nün ﷺ bunu emretmesi,⁶ hem de Ramazan ayının hürmetini çiğnemesidir.⁷ Peygamberimizin ﷺ Ramazan ayı içerisinde orucunu kasıtlı olarak bozan kimseye kefarete tutması gerektiğine dair ifadesi kıyasa (fıkıhın genel kurallarına) aykırı olarak verilmiş bir hükümdür.⁸ Nitekim kıyasa göre bozulan orucun karşılığında sadece bir gün oruç tutulması gerekirken Allah Rasûlü ﷺ kefarete olarak iki ay oruç tutulmasını emretmiştir. Bu nitelikteki bir hadiseye ise bozulan diğer oruçları kıyas etmek caiz değildir.⁹ Şafiî mezhebinde ise yalnızca Ramazan'da bilerek cima etmek suretiyle orucunu bozan kimseye kefarete gerekmemekte,¹⁰ diğer aylarda tuttuğu oruçları bozması halinde ise kefarete gerekmemektedir.¹¹

1. Alâüddîn Muhammed b. Alî b. Muhammed el-Haskefî, *ed-Dürrü'l-muhtâr* (Beyrut: Dârü'l-Kütübü'l-İlmiyye, 2002), 150.
2. Ebü'l-Hasen Burhânüddîn Alî b. Ebî Bekr b. Abdilcelîl el-Fergânî el-Mergînânî, *el-Hidâye şerhu bidâyeti'l-mübtedî* (Sind: el-Büşra, 2021), 1/353.
3. Kemâlüddîn Muhammed b. Abdilvâhid b. Abdilhamîd es-Sivâsî el-İskenderî İbnü'l-Hümâm, *Fethu'l-kadîr li'l-'âcizi'l-fakîr* (Beyrut: Dârü'l-Fikr, ts.), 2/360.
4. Ebü'l-Hüseyn Ahmed b. Ebî Bekr Muhammed b. Ahmed el-Kudûrî, *el-Muhtaşar* (Beyrut: Darü'l-Kütübü'l-İlmiyye, 1997), 64.
5. Muhammed Emîn b. Ömer b. Abdilazîz el-Hüseynî ed-Dımaşkî İbn Âbidîn, *Reddü'l-muhtâr 'ale'd-dürri'l-muhtâr* (Beyrut: Darul Fikr, 1992), 2/404.
6. Buhari, Savm, 30 (Hadis No:1936); Müslim, Sıyâm, 81 (Hadis No:1111).
7. Zeynüddîn b. İbrâhîm b. Muhammed el-Mısırî İbn Nuceym, *el-Bahru'r-Râik Şerhu Kenzi'd-Dekâik* (Dârü'l-Kütübü'l-İslami, ts.), 2/299.
8. Ekmelüddîn Muhammed b. Mahmûd b. Ahmed er-Rûmî el-Mısırî el-Bâbertî, *el-'Înâye* (Daru'l-Fikr, ts.), 2/341.
9. Ali Haydar Efendi, *Dürrü'l-hükkâm şerhu Mecelleti'l-ahkâm* (Dârü'l-Cebel, 1991), 1/33.

10. Şemsüddîn Muhammed b. Ahmed el-Hatîb eş-Şîrbînî, *Muğni'l-muhtâc ilâ ma'rifeti me'ânî elfâzi'l-Minhâc* (Daru'l-Kütübü'l-İlmiyye, 1994), 2/177.
11. Ebû Hafs Sirâcüddîn Ömer b. Reslân b. Nasîr b. Sâlih el-Kinânî el-Bulkînî, *et-Tedrib fî'l-fürû'* (Riyad: Dâru'l-Kibleteyn, 2012), 1/348.

